

ҚҰРЫЛТАЙ | 23 тамыз

МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ ТЕЛЕКӨПІР АРҚЫЛЫ БІРҚАТАР АВТОКӨЛІК ЖОЛЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫСЫН БАСТАП БЕРДІ

Президент «Қызылорда – Сексеуіл», «Ұлғайсын – Сексеуіл» және «Бейнеу – Сексеуіл» автокөлік жолдары құрылысының басталуына арналған телекөпірде сөз сөйледі.

Қасым-Жомарт Тоқаев көлік-логистика саласы тоғыз жолдың торабында тұрған Қазақстанның өсіп-өркендеуіне серпін беретін маңызды бағыт екеніне тоқталып, бүгін еліміз үшін стратегиялық мәні айрықша ауқымды жобалардың құрылысы басталатынын мәлімдеді.

– «Жол – тіршіліктің құретамыры». Мемлекет осы саланы дамытуға әрдайым баса назар аударады. Біздің мақсатымыз – Қазақстанды Еуразиядағы негізгі транзит хабы ретінде дамыту. Мен мұны үнемі айтып жүрмін. Баршаңызға белгілі, еліміз Еуропа мен Азияны жалғайтын негізгі көпір саналады. Батыс пен Шығыс арасында құрлықпен тасымалданатын жүктің басым бөлігі Қазақстан арқылы өтеді. Сондықтан озық және заманауи көлік жүйесін қалыптастыру – алдымызда тұрған стратегиялық міндет. Жалпы, елімізде бұл бағытта көптеген шаруа атқарылып жатыр. Былтыр «Достық – Мойынты» темір жолының екінші желісі іске қосылды. Соның арқасында жүк тасымалы көлемі 5 есе артты. Сондай-ақ Алматы бекетін айналып өтетін теміржол желісі жұмыс істей бастады, нәтижесінде жүк жеткізу мерзімі айтарлықтай қысқарды. Ең бастысы, осындай ауқымды жобаларды өз мамандарымыз жүзеге асырып жатыр, – деді Мемлекет басшысы.

Президенттің айтуынша, бұл жұмыстың бәрі Қазақстанның көлік-логистика саласындағы әлеуеті зор екенін көрсетеді.

– Өткен жылы еліміздегі жалпы тасымал көлемі 6 пайызға артып, шамамен 37 миллион тонна болды. Биыл «Мойынты – Қызылжар» және «Дарбаза – Мақтаарал», ал келесі жылы «Бақты – Аягөз» теміржол желісінің құрылысы аяқталады. Бұдан бөлек, біз автокөлік саласына ерекше назар аударып отырмыз. Соңғы жылдары Қазақстанда тас жолдарды түбегейлі жаңғырту жұмысы қолға

алынды. Бірқатар ірі инфрақұрылымдық жоба табысты аяқталды. «Батыс Еуропа – Батыс Қытай», «Қарағанды – Алматы», «Орталық – Оңтүстік», «Атырау – Астрахан», «Талдықорған – Өскемен», «Қалбатау – Майқапшағай» бағытындағы жолдар – соның айқын дәлелі. Кейінгі 5 жылда автокөлікпен жүк тасымалдау көлемі екі есе артты. Былтыр осы қызмет түрінен түсетін табыс 1,5 триллион теңгеге жетті. Өздеріңіз білесіздер, еліміз арқылы 8 халықаралық дәліз өтеді. Бұл жолмен күн сайын 35 мыңға жуық автокөлік жүреді. Өткен жылы 13 мың шақырым автокөлік жолын салу және жөндеу жұмысы жүргізілді. Соның 6 мың шақырымы халық игілігіне берілді. Келесі жылы автокөліктерді өткізу бекеттері

толық жаңартылады. Мұндай ауқымды жұмыс Тәуелсіздік тарихында алғаш рет жүзеге асырылып отыр, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Мемлекет басшысы қазір Қазақстанның әр аймағында автожолдар жөнделіп жатқанын атап өтті.

– Жақында Сарыағаш айналма жолының құрылысы мен «Жезқазған – Қарағанды» автожолын жөндеу жұмысы басталды. Сонымен қатар еліміз бойынша көптеген тұрғын үй, мектеп, аурухана, инженерлік желі салынып жатыр, басқа да әлеуметтік нысандар бой көтеруде. Бір сөзбен, Қазақстан үлкен құрылыс алаңына айналатын болды. Бұл мемлекетіміздің өсіп-өркендеу жолына түсіп, жаңа даму кезеңіне қадам басқанын көрсетеді, – деді Президент.

Қасым-Жомарт Тоқаев «Бейнеу – Сексеуіл» бағытында 800 шақырымдық түбегейлі жаңа жолдың құрылысы басталғанына тоқталып, бұл бағдарды халықаралық ауқымдағы автожол деп атады.

– Осы жол ел аймақтары арасындағы байланысты нығайта отырып, Қытай мен Еуропаны жалғайтын «алтын көпір» ретінде қызмет етеді. Бұл жоба Қытай шекарасындағы өткізу бекеттерін Ақтау, Құрық порттарымен тікелей байланыстырады. Соның нәтижесінде Қытайдан Еуропаға дейін жүк тасымалдау ұзақтығы 1 мың шақырымға, ал жүк жеткізу мерзімі 3 тәулікке дейін қысқарады. Халқымыздың таным-түсінігінде құдық қазу, көпір салу сауапты іс саналады. Осы тұрғыдан алып қарасақ, біз игілігі баршаға ортақ, яғни өзіміз де, өзгелер де пайдасын көретін аса жауапты жұмысты бастап отырмыз. «Бейнеу – Сексеуіл» бағыты республикалық, аймақтық, құрлықтық деңгейдегі маңызды жол болары анық. Сондықтан бұл жолды «Арал-Каспий магистралі» деп атаған дұрыс, – деді Мемлекет басшысы.

Сонымен қатар Президент жалпы ұзақтығы 774 шақырымдық құрайтын «Қызылорда – Сексеуіл», «Ұлғайсын – Сексеуіл» жолдарын кеңейту, түбегейлі жаңғырту жұмыстары басталғанын мәлімдеді.

– Бұл жолдардың құрылысымен

отандық компаниялар айналысады. Құрылыс жұмыстарына 10 мыңнан астам жұмысшы тартылады. Жолдар толық салынып біткен соң жүк тасымалы 2,5 есе артып, жылына 13,2 миллион тоннаға жетеді. Бұл жобалар ел экономикасын өркендетуге, туризмді дамытуға тың серпін беріп, халықтың әл-ауқатын арттыруға септігін тигізеді сөзсіз. Осындай жобалардың әрқайсысы тұтас Қазақстанның көлік жүйесімен үйлеседі. Бұған дейін негізінен солтүстіктен оңтүстікке тартылған көлік желілері енді шығыстан батысқа қарай бағытталған жаңа тармақтармен кеңейіп жатыр. Басты мақсат – елімізді Еуропа мен Азияны жалғастыратын жетекші логистикалық желінің біріне айналдыру. Қазақстандағы автокөлік тасымалы саласы табысы жағынан теміржол көлігімен теңесті. Сондықтан жолдың құрылысын жүргізумен бірге заманауи цифрлық экожүйе құру маңызды міндет саналады. Жергілікті автоөндірісті тарта отырып, отандық тасымалдаушыларды қолдаудың ұлттық бағдарламасын қабылдау әлеуетті еселейді. Мұның бәрі Қазақстанның транзиттік мүмкіндіктерін кеңейте түседі. Арал маңындағы иен даламен тартылып жатқан жолдар бұған дейін тұйық нүкте саналып келген бағыттарды Еуразияның негізгі көлік дәліздерінің тоғысына айналдырады. Бүгін бастау алып жатқан жұмысты уақтылы, яғни 2029 жылдан кешіктірмей аяқтау өте маңызды. Қажетті жағдайдың барлығы жасалып жатыр. Енді білек сыбана жұмысқа кірісу керек. Біз бір ел болып, бұл міндетті ойдағыдай жүзеге асырамыз. Мен бұған көміл сенемін. Баршаңызға амандық, сәттілік және табыс тілеймін! – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Телекөпір барысында Премьер-министрдің бірінші орынбасары Нұрлыбек Нәлібаев, Ақтөбе облысының әкімі Асхат Шахаров, Маңғыстау облысының әкімі Нұрдаулет Қилыбай жобаны бастауға әзірлік жөнінде баяндады. Бұдан бөлек Қызылорда облысы ардагерлер кеңесінің төрағасы Серік Дүйсенбаев сөз сөйлеп, Президентке өңір тұрғындарының ризашылығын жеткізді.

Президент сөзінде еліміз цифрлық даму тұрғысынан стратегиялық таңдау жасағанына тоқталды.

– Қазақстан Біріккен Ұлттар Ұйымының электронды үкіметті дамыту индексында 193 мемлекеттің арасынан 24-орын алады. Жаңа технологияларды енгізуге әзірлік деңгейі бойынша еліміз Орталық Азияда көш бастап тұр. Біз бірыңғай инновациялық экожүйе құрып жатырмыз. Мұнда жасанды интеллект мемлекетті, экономиканы, бизнесті басқарудың маңызды тетігі ретінде қоғам өмірінің барлық саласына дендеп енеді. Былтырғы Жолдауымда алдағы үш жыл ішінде Қазақстанды толық цифрлық мемлекетке айналдыру бойынша нақты міндет жүктедім.

Қасым-Жомарт Тоқаев Астанаға өміні жатқан Жасанды интеллект бойынша III халықаралық олимпиаданың ашылу салтанатына сөз сөйлегі

2026 жылды Цифрландыру және жасанды интеллект жылы деп жариялауда – осы стратегиялық бағдарды жүзеге асыруға бағытталған қадам. Бұдан бөлек, инновацияға иек артатын ел дамуының негізгі бағыттары 1 шілдеде күшіне енген Қазақстанның жаңа Конституциясында анық көрсетілген. Бұл – барлық үдерістің басы ғана, – деді Мемлекет басшысы.

Қасым-Жомарт Тоқаев еліміз сапалы білімге, дарынды балаларды жан-жақты қолдауға баса назар аударылатынын айта келе бұл олимпиада жасан-

ды интеллектіні зерттеуші жастардың халықаралық қауымдастығының дамуына үлкен серпін беретініне сенім білдірді.

Қасым-Жомарт Тоқаев олимпиада қатысушыларына сәттілік тілеп, осы маңызды шараны ұйымдастыруға үлес қосқан барша азаматқа шынайы ризашылығын білдірді.

Салтанатты рәсімде Sinovation Ventures және 01.ai компанияларының бас директоры Ли Кай Фу, Жасанды интеллект бойынша халықаралық олимпиада кеңесінің төрағасы Елена

Маринова, Қазақстанның спорттық бағдарламалау федерациясының президенті Бағдат Мусин, Kaspersky негізін қалаушылардың бірі Михаил Ломтадзе және Freedom Holding Corp. компаниясының бас атқарушы директоры Тимур Турлов сөз сөйледі.

Іс-шара барысында Мемлекет басшысы халықаралық олимпиаданың құрылымымен, байқау тапсырмаларымен және автономды роботтың мүмкіндіктерімен танысты.

Астана қаласында 2-8 тамыз аралығында өтетін Жасанды интеллект бойынша халықаралық олимпиадаға 106 елден келген 500-ден астам дарынды оқушы қатысуда. Олар ЖИ үлгілерін әзірлеу және автоматты роботтарды бағдарламалау сайыстарында бақ сынаиды.

Үкімет отырысында отандық тауарларды қолдау және ілгерілету мәселелері қаралды

Жиында сауда және интеграция министрі Арман Шақалиев, өнеркәсіп және құрылыс министрі Ерсайын Нағаспаев, ауыл шаруашылығы вице-министрі Азат Сұлтанов, «Атамекен» ҰҚП басқарма төрағасы Қанат Шарлапаев және Сауда желілері одағы басқарма төрағасының орынбасары Эльбеги Абдиев, сондай-ақ Солтүстік Қазақстан, Қарағанды және Жамбыл облыстарының әкімдері ішкі нарықты отандық өніммен қамту, өңдеу өнеркәсібін дамыту және өткізу нарықтарын кеңейту бойынша баяндама жасады.

Олжас Бектенов Мемлекет басшысы отандық өндірістің өсуі үшін қолайлы жағдай жасау міндетін қойғанын атап өтті. Ішкі нарықта қазақстандық өнімнің үлесін арттыру жергілікті өндірістің дамуына серпін беріп, кәсіпорындардың бәсекеге қабілеттілігін күшейтеді әрі ел экономикасын нығайтуға ықпал етеді. Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша елімізде отандық өндірушілерді қолдаудың негізгі тетіктері іске қосылды. Ұлттық және инфрақұрылымдық жобаларды жүзеге асыру барысында тауарлар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алу кезінде қазақстандық кәсіпорындарға басымдық беріледі. Салықтық және мемлекеттік қолдаудың өзге де шаралары жаңа өндірістерді іске қосып, қолданыстағы өндірістердің қуатын кеңейтуге қолайлы жағдай жасап отыр.

Мемлекеттік қолдау шараларына жедел қол жеткізіп, тауарлардың жергілікті шығу тегін растау мақсатында Отандық өндірушілердің тізілімі жасалды. Ол мемлекеттік және квазимемлекеттік сатып алу рәсімдері кезінде адал кәсіпкерлерге басымдық берілуін қамтамасыз етеді.

Биыл іске қосылған Ұлттық тауарлар каталогі тауарларды нақты уақыт режимінде қадағалауға мүмкіндік беретін бірыңғай цифрлық жүйенің негізін қалады.

«Қабылданып жатқан шаралардың барлығы бәсекеге қабілетті отандық өндірісті құруға және дамытуға бағытталған. Субсидиялардан бастап, тауарларды әлемдік нарыққа ілгерілетуге дейінгі мұндай тәсілді әлемнің барлық дамыған экономикалары қолданады. Біз де осы саясатты ұстанамыз. Өйткені оның нақты нәтижесін көріп отырмыз. Атап айтқанда, Қазақстан бүгінде ішкі нарықты негізгі азық-түлік тауарларымен толық қамтамасыз етеді. Бірінші жартыжылдықта өндіріс көлемі шамамен 10%-ға өсті. Ауыл шаруашылығы өнімдерінің экспорты да тұрақты өсіп келеді. Бұған экономика салаларын кешенді мемлекеттік қолдаудың нәтижесінде қол жеткіздік», — деп атап өтті Олжас Бектенов.

Сонымен қатар Премьер-министр ендігі міндет — ішкі нарықты отандық өніммен толықтыруды жалғастырып, өткізу нарықтарын кеңейту және қазақстандық тауарларды сыртқы нарықтарда неғұрлым

белсенді ілгерілетудің маңызды екеніне назар аударды. «Қазақстанда жасалған» ұлттық таңбасы тұтынушылардың сенімі мен жоғары сапа белгісіне айналуы тиіс.

Отырыс қорытындысы бойынша Премьер-министр бірқатар тапсырма берді.

Бірінші. Сауда министрлігіне мүдделі мемлекеттік органдармен және «Атамекен» палатасымен бірлесіп, бір ай ішінде «Қазақстанда жасалған» брендімен шығарылатын тауарларды қолдау мен ілгерілетудің кешенді бағдарламасын әзірлеу қажет.

Сондай-ақ бір ай мерзімде халық арасында ең көп сұранысқа ие басым тауар санаттарын айқындау қажет. Әрбір санат бойынша ішкі нарықтағы отандық өнімнің үлесін арттыруға арналған нысаналы көрсеткіштерді белгілеу керек.

Сауда желілерімен бірге отандық сауда маркаларын дамытып, қазақстандық өндірушілермен ұзақмерзімді жеткізу шарттарын бекіту қажет.

«Халық тұтынатын тауарларды шығаратын отандық өндірушілер көп жағдайда сауда алаңдарына қол жеткізе алмайды, оның ішінде жалдау ақысының жоғары болуына байланысты қиындықтар да бар. Бұл ішкі нарықта қазақстандық өнімнің үлесін кеңейтуге кедергі келтіріп, оның бәсекеге қабілеттілігін төмендетеді. Сауда желілерінің иелері қазақстандық тауарларға деген көзқарасын түбегейлі өзгертуі тиіс деп санаймын. Отандық өнімнен бұрын импорттық тауарларға басымдық беру құқықтық жағынан ғана емес, моральдық тұрғыдан да дұрыс емес», — деп атап өтті Олжас Бектенов.

Сауда министрлігіне мүдделі мемлекеттік органдармен, өңір әкімдіктерімен және «Атамекен» палатасымен бірлесіп, тауарлардың барлық санаттарын, оның ішінде жеңіл өнеркәсіп пен тұрмыстық химия өнімдерін шығаратын отандық өндірушілерге сауда алаңдарын жалға алудың қолайлы шарттарын ұсынудың нақты тетіктерін әзірлеу тапсы-

рылды.

«Қазақстанда өндірілетін танымал тауарларды, атап айтқанда азық-түлік және кондитерлік өнімдерді қаралау үшін әдейі ұйымдастырылған ақпараттық науқандар орын алуда. Мұның барлығының көздеген мақсаты бір — бәсекелестерді нарықтан ығыстырып, олардың орнын иемденіп қалу. Мәдениет және ақпарат министрлігі мүдделі мемлекеттік органдармен бірлесіп, «Қазақстанда жасалған» ұлттық брендин ілгерілетуге, отандық тауарларды кеңінен дәріптеуге және оларды негізсіз ақпараттық шабуылдардан қорғауға бағытталған бірыңғай ақпараттық науқанның жүргізілуін қамтамасыз етсін», — деп тапсырды Премьер-министр.

Екінші. Отандық өндірушілер өз өнімдерін өткізу кезінде негізсіз әрі басы артық әкімшілік талаптарға тап болмауы тиіс. Сауда министрлігіне мүдделі мемлекеттік органдармен және «Атамекен» палатасымен бірлесіп, отандық тауарларды өткізуге және экспорттауға кедергі келтіретін талаптар мен шектеулерді қайта қарап, оларды жою жөнінде нақты шаралар қабылдау жүктелді. Үкімет басшысы барлық талаптар бір құжатта жинақталып, жалпыға қолжетімді ақпараттық жүйеде нақты көрініс табуы тиіс екенін атап өтті.

Үшінші. Ішкі нарық негізгі азық-түлік тауарлары бойынша отандық өніммен қамтамасыз етілген. Сонымен қатар дайын өнім өндіруге қажетті импорттық шикізат пен құрамдас бөліктерге тәуелділік әлі де бар. Әсіресе, азық-түлікке жатпайтын тауарлар секторында тәуелділік жоғары. Сауда, Өнеркәсіп және Ауыл шаруашылығы министрліктеріне бір ай мерзімде Қазақстанда өндірілуі қажет болатын аса маңызды импорттық тауарлардың, шикізаттың, материалдар мен қосалқы бұйымдардың тізбесін айқындау тапсырылды. Әрбір позиция бойынша жүзеге асыру мерзімдерін белгілей отырып, отандық өндірісті құру немесе кеңейту бағытында нақты шара-

лар әзірлеу қажет.

Төртінші. Экономиканы дамытуда болашағы зор бағыттардың бірі — жеңіл өнеркәсіп. Шілде айында 2030 жылға дейінгі Жеңіл өнеркәсіпті дамыту жөніндегі кешенді жоспар қабылданды. Оны тиімді әрі уақтылы жүзеге асыру отандық өнім өндірісінің көлемін арттырып, ішкі нарықты толықтыруды және жаңа жұмыс орындарын ашуды қамтамасыз етуі тиіс. Өнеркәсіп министрлігіне мүдделі мемлекеттік органдармен, өңір әкімдіктерімен және «Атамекен» палатасымен бірлесіп, жоспарланған іс-шаралардың сапалы әрі уақтылы орындалуын қамтамасыз ету тапсырылды.

Бесінші. Ішкі нарықты отандық агроөнеркәсіп өнімдерімен толықтыруды жалғастырып, өткізу арналарын кеңейту, сондай-ақ өнімді сыртқы нарықтарға белсенді ілгерілету қажет. Мал шаруашылығын, әсіресе мультипликативтік әсері жоғары етті мал шаруашылығын дамыту басым бағыттардың бірі болуы тиіс. Осы әлеуетті барынша тиімді пайдаланып, ет өнімдерін экспорттаушы жетекші елдердің бірі ретінде Қазақстанның сыртқы нарықтардағы рөлін нығайта түсу керек. Ұлттық экономика министрлігіне мал шаруашылығы және инвестициялық жобаларды несиелендіру мақсатында «Бәйтерек» холдингінің жарғылық капиталын ұлғайтуға қатысты қаржы-экономикалық негіздемені барынша қысқа мерзімде қарап, тиісті қорытынды ұсыну тапсырылды.

Алтыншы. Сенімді деректерсіз отандық өнімнің нақты үлесін және мемлекеттік қолдау шараларының тиімділігін бағалау мүмкін емес. Сауда министрлігіне мүдделі мемлекеттік органдармен бірлесіп, жыл соңына дейін Ұлттық тауарлар каталогі негізінде тауарларды қадағалаудың бірыңғай цифрлық жүйесін қалыптастыруды аяқтау жүктелді. Аталған жүйені Мемлекеттік кірістер комитетінің деректерімен, Отандық тауар өндірушілердің тізілімімен және басқа да ақпараттық жүйелермен интеграциялау тапсырылды.

Жетінші. Қазақстандық дайын өнімнің сыртқы нарықтардағы үлесін кеңейту қажет. Сауда министрлігіне мүдделі мемлекеттік органдармен бірлесіп, отандық өндірушілердің шетелдік ірі сауда желілеріне шығуын қолдау тетіктерін әзірлеу тапсырылды. Басымдық берілетін елдерді, сауда желілерін және тауар топтарын айқындап, қазақстандық өнімді ілгерілету, сертификаттау, логистиканы ұйымдастыру және оны шетелдік сауда желілерінің сөрелеріне орналастыру бағытында кешенді шараларды әзірлеу қажет.

Бақылау мен үйлестіру Премьер-министрдің орынбасары — ұлттық экономика министрі Серік Жұманғаринге жүктелді.

Жетісу облысының орталығы Талдықорған қаласында биыл 500 келушіге арналған жаңа емхана пайдалануға беріледі. Сол сияқты ерекше қажеттілігі бар азаматтарға арналған инклюзивті спорт кешенінің құрылысы қарқынды жүріп жатыр. Мұнда параспортшыларға спорттың 22 түрінен жаттығуға мүмкіндік жасалады. Бүгін облыс әкімі Бейбіт Исабаев аталған нысандардың құрылыс алаңдарында болып, жұмыстардың барысымен танысты, — деп хабарлайды Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі.

Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес қолға алынған инклюзивті спорт кешенінің құрылысы осы жылдың мамыр айында басталған болатын. Мердігер компания өкілінің айтуынша, бүгінгі таңда жобаға сәйкес құрылыстың шамамен 25% жұмысы атқарылған.

- Құрылыс алаңына 35 адам, 10 техника тартылған. Монолиттік жұмыстар аяқталды, қазір ғимараттың қабырғалары қаланып жатыр, оның артынан элек-

Талдықорғанда 500 келушіге арналған жаңа емхана мен инклюзивті спорт кешені ашылады

трика, сантехника жұмыстарын бастаймыз. Мұнан кейін әрлеу жұмыстары жүргізіледі. Жобаны желтоқсан айында толық аяқтаймыз деп жоспарлап отырмыз, — деді құрылыс учаскесінің бастығы Асхат Әбдібаев.

Атап өтсек, нысан «Қазақстан халқына» қорының қаржысына салынуда. Жалпы ауданы 2 641 м² болатын инклюзивті спорт кешені жобасында әмбебап спорт залы,

мамандандырылған жаттығу алаңдары, күрес және күштік дайындық залдары, оқ ату тирі, садақ ату алаңы, медициналық блок, сондай-ақ жаттығулар, жарыстар мен оңалту іс-шараларын өткізуге қажетті инфрақұрылым қарастырылған. Нысан кедергісіз орта қағидаттарын ескере отырып жобаланған және бір мезгілде 150-ге дейін келушіні қабылдай алады. Ғимарат халықтың жүріп-тұруы шектеулі топтарына бейімделген жолаушылар лифтісімен жабдықталады. Жобаны іске асыру ерекше қажеттіліктері бар адамдардың спортпен тұрақты түрде айналысуға тартылуына, олардың физикалық және психологиялық денсаулығын нығайтуға, сондай-ақ әлеуметтік бейімделу мен қоғамдық өмірге қатысу мүмкіндіктерін кеңейтуге ықпал етеді.

Мұнан соң Бейбіт Исабаев облыс орталығында 500 келушіге арналған жаңа емхана құрылысының барысын көрді. Мердігер ұйымның директоры Қанат Сандықбаев өңір басшысына нысанның дайындығы жайлы баяндап, ғимарат ішінде жүргізіліп жатқан жұмыстармен таныстырды. Оның айтуынша, құрылыс жұмыстарына 121 жұмысшы, 4 техника тартылған. Қазіргі кезде сантехника жұмыстары, ішкі су және жылу жүйелерін монтаждау, электромонтаж сияқты маңызды жұмыстардың бірқатары аяқталуға жақын. Жалпы құрылыстың дайындығы - 82%. Сатып алынған медициналық құрал-жабдықтар ғимараттың дайын болуына қарай тамыздың соңында орнатыла бастайды. Жалпы қазан айының соңына дейін барлық құрал-жабдықтар толығымен орнатылып болады деп жоспарланып отыр.

Облыс әкімі Бейбіт Исабаев құрылыс жұмыстарын белгіленген мезгілде, сапалы атқаруды тапсырды.

Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі.
Суретті түсірген: Д.ЕРОФЕЕВ.

Талдықорғандағы саябақтар мен жағалауда автоматты суару жүйесі іске қосылды

«Таза Қазақстан» бағдарламасы аясында Жетісу облысының бірқатар жасыл аймақтарында автоматты суару жүйесі орнатылды. Жасыл желекті тұрақты суаруға мүмкіндік беретін осындай жаңа желісі бар Талдықорған қаласындағы «Жастар» мәдени-демалыс саябағы мен Қаратал жағалауына облыс әкімі Бейбіт Исабаев арнайы барып көрді, - деп хабарлайды Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі.

Қала әкімдігінің мәліметіне қарағанда, биыл Талдықорғанда жалпы ұзындығы 54,8 км автоматты суару жүйесін салу жұмыстары жүргізілуде. Атап айтқанда, жобалар Қаратал өзенінің жағалауында, «Жастар» және «Ардагерлер» саябақтарында жүзеге асырылған.

Осы орайда өңір басшысы «Жастар» саябағындағы көгалдандыру және жасыл желекті күтіп-баптау барысымен, автоматты суару жүйесінің жұмысымен танысты. Атап өтсек, «Жастар» саябағының жалпы аумағы – 4,05 га, көгалдандыру аумағы – 40,5 мың м2. Бүгінгі таңда мұнда автоматты суару жүйесі іске қосылған, қазіргі уақытта көгалдандыруды қалпына келтіру жұмыстары жүргізілуде.

Бейбіт Исабаев мердігер ұйым өкілдеріне саябақтың көк шөп өспеген тұстарына қатысты ескертпелерін айтып, жерді тегістеп, қара топырақ төгіп, жасыл желек егу ісін ширатуды тапсырды. Тұрақты суғарудың арқасында егілген көпжылдық шөптер тамыз, қыркүйек – яғни екі айда көтерілуі тиіс.

Осы ретте өңір басшысы саябақтағы көк желектің күтіміне қолғабыс етіп

жүрген «Жасыл ел» жасағының жастарымен тілдесті.

- Біз абаттандыруда түйткілді мәселелердің бар екенін көріп, осы салада жүйелі жаңғырту жүргізу керек деп шештік. Сөйтіп саябақтарда жер астына инженерлік-коммуникациялық жүйелерін жүргізіп, су резервуарларын жасап, сорғыларын орнаттық, бетін қара топырақпен жауып, қазір көк егіп жатырмыз. Бұл көпжылдық шөп, тұрақты суарып отырса, бес-он жылға дейін өсе береді. Жетісу жер жанны деп бекер аталмаған, сондықтан атына сай бұл өңірдің саябақтары жап-жасыл болып тұруы тиіс. Суаруға, жалпы тазалыққа сіздердің көмекші болып жүргендеріңіз құптарлық. Қала бәрімізге ортақ, сондықтан игі істерді жастар, жалпы тұрғындар - бәріміз бірігіп атқарсақ, «Жастар» саябағын қаланың ең көркем орнының бірі ете аламыз, - деді Б. Исабаев.

Мұнан соң Бейбіт Исабаев абаттандырылып, суару жүйесі іске қосылған Қаратал өзенінің жағалауын аралады. Ол жағалауды абаттандырумен айналыса-

тын мердігер ұйым басшылығына арам шөптерді дер кезінде шабу мен газонға тұрақты күтім жасаудағы кемшіліктерін көрсетіп берді. Оларға абаттандыру жұмыстарына тартылған адам санын көбейтуді, сондай-ақ орын алған кемшіліктерді бір ай ішінде жоюды қатаң тапсырды. Атап өтсек, келесі жылы жағалау аумағында орналасқан балалар ойын және спорт алаңдарын белгіленген талаптарға сәйкес жаңарту жоспарланып отыр.

Жағалауда серуендеп жүрген қала тұрғындары пікірлерін білдірді.

– Бұл – серуендейтін сүйікті орындарымыздың бірі. Өзеннен ескен самал, таза ауа, көк шалғын адамға ерекше әсер етеді. Кешкі уақытта мұнда немерелерімізбен қыдырып, скандинавиялық жүріс әдісімен серуендейміз. Бұл денсаулығымызға өте

пайдалы. Жағалаудың көркейтіліп, абаттандырылып жатқаны, жас көшеттерге күтім жасалып, гүлдер мен көгалдар отырғызылып, тұрақты түрде суарылатынын күнде көріп жүрміз. Бұл – тұрғындар үшін жақсы жаңалық, тамаша мүмкіндік, – деді жергілікті тұрғындар.

Жалпы, Талдықорған қаласы аумағында ауданы 125,8 гектарды құрайтын 6 саябақ пен 42 сквер бар. Өткен жылы суға төленетін шығындарды азайту мақсатында қалалық су құбыры желілері арқылы автоматты суару жүйесіне қосылған 21 саябақ пен сквер жерасты ұңғымалары арқылы автоматты суару жүйесіне ауыстырылды.

Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі.

Суретті түсірген: Д. ЕРОФЕЕВ.

Сыбайлас жемқорлықпен күрес – ҚОҒАМНЫҢ ОРТАҚ МІНДЕТІ

Сыбайлас жемқорлық – кез келген мемлекеттің дамуына елеулі қауіп төндіретін күрделі әлеуметтік құбылыс. Ол мемлекеттік басқарудың тиімділігін төмендетіп қана қоймай, қоғамдағы әділдік қағидаттарын әлсіретеді, азаматтардың заңға және мемлекеттік институттарға деген сеніміне нұқсан келтіреді. Сондықтан сыбайлас жемқорлықпен күрес – тек құқық қорғау органдарының ғана емес, бүкіл қоғамның ортақ жауапкершілігі.

Жемқорлықтың негізгі белгілерінің бірі – қызметтік өкілеттікті жеке пайда үшін пайдалану. Пара алу немесе беру, мемлекеттік мүлікті заңсыз пайдалану, қызмет бабын асыра пайдалану сияқты әрекеттер қоғамдағы теңдік пен әділдікке қайшы келеді. Мұндай жағдайлар экономиканың дамуын тежеп, инвестиция тартуға кедергі келтіреді және әлеуметтік салалардың сапасына теріс әсер етеді.

Сыбайлас жемқорлықтың салдары өте ауыр. Біріншіден, ол заңның үстемдігіне нұқсан келтіреді. Екіншіден, мемлекеттік қаражаттың тиімсіз жұмсалыуына әкеледі. Үшіншіден, адал еңбекпен жетістікке жетуге ұмтылған азаматтардың мүмкіндігін шектейді. Нәтижесінде қоғамда сенімсіздік пен әділетсіздік сезімі күшейеді.

Жемқорлықпен күрестің ең тиімді жолдарының бірі – оның алдын алу. Ол үшін мемлекеттік қызметтің ашықтығы мен есептілігін арттыру маңызды. Цифрлық технологияларды кеңінен енгізу, мемлекеттік қызметтерді электрондық форматта көрсету және шешім қабылдау үдерістерінің жария болуы жемқорлық тәуекелдерін төмендетуге мүмкіндік береді.

Сонымен қатар құқықтық мәдениетті қалыптастырудың маңызы зор. Әрбір азамат өз құқықтары мен міндеттерін біліп, заң талаптарын құрметтеуі қажет. Мектептен бастап жастарға

адалдық, әділдік, жауапкершілік сияқты құндылықтарды насихаттау – болашақта жемқорлыққа төзбейтін қоғам қалыптастырудың негізі.

Әрбір азамат жемқорлыққа қарсы күреске өз үлесін қоса алады. Пара бермеу, заң талаптарын сақтау, заңсыз әрекеттерге бейжай қарамау және адал еңбек ету – жемқорлыққа қарсы мәдениеттің маңызды көріністері. Қоғамның әрбір мүшесі өз ісіне жауапкершілікпен қарағанда ғана оң өзгерістерге қол жеткізуге болады.

Қорытындылай келе, сыбайлас жемқорлықпен күрес – ұзақ мерзімді әрі жүйелі жұмысты талап ететін маңызды міндет. Заңның үстемдігі, мемлекеттік басқарудың ашықтығы, азаматтардың белсенділігі және адалдық қағидаттарына негізделген қоғам ғана жемқорлық деңгейін төмендете алады. Әділдік пен жауапкершілікті ба-сты құндылық ретінде ұстанған елдің болашағы әрқашан жарқын болмақ.

Д. ҚАЛИБЕКОВ,

ҚР Әділет министрлігі Жетісу облысы әділет департаментінің «Ақсу ауданаралық мәжбүрлеп орындату аумақтық бөлімі» филиалының сот орындаушысы.

Алакөл көліндегі шағын көлемді кемелерді бақылау және қадағалау күшейтілді

Алакөл көлінде ТЖМ қызметкерлері шағын көлемді кемелерді пайдалану кезінде қауіпсіздік талаптарының сақталуына бақылауды күшейтті. ТЖМ Төтенше жағдайлардың алдын алу комитетінің төрағасы, азаматтық қорғау полковнигі Серік Жүнісбековтың басшылығымен шағын көлемді кемелерді қауіпсіз пайдалануды бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыратын Жетісу облысы ТЖД лауазымды тұлғаларымен түсіндіру жұмыстары жүргізілді, сондай-ақ шағын көлемді кемелерді қауіпсіз пайдалануды бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыратын практикалық көмек көрсетілді.

Жетісу облысы ТЖД қызметкерлері, ТЖМ 28237 әскери бөлімінің әскери қызметшілері, сондай-ақ ішкі істер органдарының, прокуратураның және көлік инспекциясының өкілдері Алакөл көлінде демалушылардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге және шағын көлемді кемелерді пайдалану кезінде болатын оқиғалардың алдын алуға бағытталған профилактикалық және рейдтік іс-шаралар кешенін өткізді.

Профилактикалық жұмыс барысында шағын көлемді кемелердің иелері мен жалға алушыларына, кәсіпкерлер мен демалушыларға судағы қауіпсіздіктің негізгі талаптары түсіндірілді. Жазатайым оқиғалар мен көлік оқиғаларына әкелуі мүмкін бұзушылықтардың алдын алуға ерекше назар аударылады.

Рейдтік іс-шаралардың қорытындысы бойынша облыстардың Алакөл көліндегі ТЖД қызметкерлерімен 22 кеме иесі әкімшілік жауапкершілікке тар-тылды.

ҚР Төтенше жағдайлар министрлігінің ресми сайты.

Шілденің 29-ында Алмалы ауылында республикалық айтыс өтті. Түркістан облысынан, Алматы мен Жетісу облысынан есімдерін ел танып қалған сөз сайысының сайыпқырандары мен дәстүрлі өнерге енді ғана қадам басқан талапкерлер өнерін ауылдың өнер сүйер қауымы қызыға тамашалады. Жиналғандар тапқырлығымен, ұтқырлығымен, шешендігімен ерекшеленген айтыскерлерді ауыл сахнасына әкелуге ұйытқы болған жерлестері Мираc Чалжановқа ризашылығын жасыра алмады.

Алмалыдағы аламан айтыс

Алмалыда туып - өсіп, бала кезден қастерлі айтыс өнеріне ден қойған Мирастың тартысты додаларда топ жарып жүргенін жанкүйерлері жақсы біледі. "Хабар" арнасының "Күміс домбыра" сайысында еліміздің барлық облыстарынан келген айтыскерлер командаларынан басым түскен Мираc Чалжанов пен оның әріптестері Жетісу айтыс өнерінің кейінгі толқыны да қуатты екендігін айналасына дәлелдеген -ді.

Мираc бұл жолы да өз ауылдастарының ойынан шықты. Оларды теледидардан, әлеуметтік желілерден көріп жүрген айтыстың бүгінгі өкілдерімен жүзбе - жүз дидарластырды. Ешкімге алақан

жаймай - ақ өзінің демеушілігімен алты жұптың айтысын кеңінен тамашалауға мүмкіндік берді.

Айтысқа аудан әкімінің орынбасары Алмас Байғұнысов, Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі Жомарт Игіман, Алмалы ауылының әкімі Берік Доланбаев қатысып, айтыскерлердің өнерін бағалады.

Сонымен Жалғас Садыр, Аялым Жұмабекқызы, Аят Жәнібек, Қазыбек Жеңісхан, Медетбек Әбдікәрімов, Дархан Серікұлы, Шынарбек Тұрсынұлы, Нұрдеулет сияқты айтыста ысылып, талай қомақты жүлделерді еншілеген ақындармен бірге үлкен өнерге қадам басқан жас талапкер-

лер Әдемі Сыбанқұл мен Дастан Әкімхан сахна төрінде көп көңілінен шығатындай үйлесімді ойларымен ерекшеленді.

Алмалыдағы айтыс тізгінін Қойлық ауылындағы М. Жұмабаев атындағы орта мектептің түлегі, Түркістан қаласының мәдениет саласында қызмет атқарып жүрген белгілі айтыскер ақын Исламхан Мұхаметхан қолға алды. Ол шешен тілмен сахнаға шыққан өнердегі достарын көрермендермен таныстырып, сөз сайысының биік деңгейде өтуіне игі ықпалын тигізді.

Қыз бен жігіт айтысы, құрдастар қалжыңы өріс алып, сөз сайысында руханият мәселесі ұмыт қалған жоқ. Сарқан ауданының деңгейі, Алмалы ауылының өркенді өзгерісі айтысқа арқау болды. Тыңдармандар орынды уәжге, тартымды теңеулерге, орайлы қалжыңдарға қол соғып, баба дәстүрдің жалғасын тауып жатқандығына ризашылығын білдірді.

Үш сағатқа созылған айтыстың нәтижесінде Қазыбек Жеңісхан, Жалғас Садыр, Аялым Жұмабекқызы көпшіліктің ұйғарымымен сөз сайысының жүлдегерлері болып танылды. Жеңімпаздар мен айтысқа қатысушылардың барлығы да аудан әкімінің дипломымен, Алғысхаттарымен марапатталды.

Айтыстың бастауы мен қорытындысында көрермендер дәстүрлі әншілердің өнерін тамашалады.

Өз тілшіміз.

Мейірім моделі - ӘЖЕ

Ділда МАМЫРБАЕВА

- Кемпір үйде ме? – деп, бірақ сұрағының жауабын тоспай еркінсі төрге озған көрші апайға Сафиат жақтырмай қарады. Кемпір деген сөзді естісе қабағы тырысқан, көрінгенмен ұрысқан, кенеп шалбар киген, жерден бойы сәл ғана көтеріліп тұрған мыстан, жалмауыз кемпір елестейді. -Өзің кемпірсің! – деп айтқысы келді де, әжесінің қабағымен қой деп ымдап тұрғанына қарап, теріс бұрылып кетті.

Мұның әжесі кемпір емес, құшағы қарлығаштың ұясындай жып-жылы, алақаны әжім-әжім болса да жұп-жұмсақ, баланың алдағанынадасеніпқалатын,пейілі күн нұрындай сәулелі, өз-өзінен боларға да, болмасқа да жылай салатын өзгеше аяулы жан. Ал кемпір деген... өздері 5-сыныпта оқып еді ғой, әлгі бір қыздың үйіндегі ошақтағы от сөніп қалып, содан от іздеп шыққан ол алыстан жылтыраған шоқ пен мұржадан тік көтерілген түтінді көріп сол жаққа қарай жүреді. Барса, от дегені есігінен көрінген кемпірдің көзі екен. Кіріп, қыз үйіндегі ошақтың оты өшіп қалғанын айтып, от сұрайды. Ал кемпір қызға отты балтырынан қан сорғызса ғана беретінін айтады. Қыз көнуге мәжбүр болады, кемпір шоқ беріп, содан соң күнде келіп қыздың қанын сорып тұратын болған. Міне, кемпір деген сол. Жалмауыз. Сафиат көрші әйелдің бетіне қарады. Шүңірейген көзді, мұрны біздей, көзі жапалақтың көзіндей. Қан соратын жалмауыз кемпір алыстағы үйінен шоғын алып кетуге келгендей жиырылып қалды. Мұның әжесі түк те қарға бұтты қара кемпір емес.

Бұлар бүгін шөбі тізеден келетін, бетеге мен боз, қияқ пен қоңыраубас желмен бірге толқып жататын Қырғауылды ауылының тауына шыққан. Сафиат шыққа малынып, күмістей жарқыраған шөптерге қуана қарап тұрған. Шөптің арасынан сусылдап жылан сырғып өткенін көргенде қорыққаннан

бақырып жылап жіберген. «Жылан! Жылан» деп бәрі сол жерге үймелесе қалды. Әкесі қолындағы таяқпен соғып қалғанда басы бөлек ұшып түсті. Жыланды ертеңгісін өлтірсең, жаны кеш батқанда бір-ақ шығады дегенді білсе де, аулақтау жердегі басты құмырсқаның илеуіне не тастың астына бастырып тастағысы келіп алдымен аяғымен түртіп көрген. Өлі бас. Жыланның басын ұстап тұрып суретке түсіп, құрбыларына мақтанғысы келген. Қолына ала бергенде, саусағы тыз ете қалды. Алғашында қорқынышты ешнәрсе байқалмағанымен саусағы ісініп, домбығып, біреу ине шаншып жатқандай болды. Жылан шаққан жерден сәл жоғары бұрауыш салып, әкесі төмендегі машинаға жеткізгенше әжесі қарауытып шыққан қанды сорып,сыртқа түкіріп отырды. Қуанышты үндер, абыр-дүбір сап тыйылған. Бәрінің көзінде үрей. Ісік білекті жайлап бара жатты. Әжесі жыланның уын соруын бір сәтке де тоқтатпады. Жылдам қимылдап, бұрын жылай салатын әдеті болмағандай тым сабырлы әрекет етті. Аурухана келгенде Сафиат естен танудың аз-ақ алдында еді. Қан сараптамасы қорқынышты қорытынды берді. Қаны сұйылып кеткен. Сафиат бір есін жиганда, дәрігердің әжесіне ескерту жасап жатқанын естіді.

-Оқымаған адамсыз ғой деймін. Уды сору арқылы жараның аузын үлкейтіп, инфекция түсіресіз. Қазіргі жыландар бұрынғы жыландар емес, жылдан жылға улы болып бара жатыр. Олардың қорғаныс қабылеттері артып, иммунитеттері жоғарылап кеткен. Олардың уын сіздің ауызбен сорып емес, ыдыратқыш антителасы бар дәрімен ғана қайтарамыз, өзім білем деп сауатсыз әрекетке бармау керек- деп әжесіне зекіп тастағанда, манадан бері әжесі алақанымен ұстап келе жатқанда ауырсынбаған жері, әжесі қолын босатқанда саусағын ошақтағы лапылдап тұрған отқа жалаңаш ұстағандай солқылдады. Әжесі жанынан кетпеуін тіледі. Алақанын алақанына қойса жаны

тынышталатындай. Тілеуін берді. Дәрігердің болмайды дегеніне қарамай, әжесі жанында қалды. Оның жанында болғаны бойына тыныштық ұялатты, жаны жайланды. Екі күндей ауруханада болды. Ісік қайтты. Қан сараптамасы қалпына келді. Жағдайы түзелді. Тек саусағының ұшында тауға шыққан күннен естелік болып қара дақ қалды. Жылан шаққан күні әжесінің қолы бір сәтке де тыным таппағанын біледі. Біресе жараның аузын қысып, біресе мандайынан сипап, бүкіл жан-дүниесінің жылуын беріп отырғаны ешуақытта ұмытылмас. Кейде осы қарақотырланған тұстың айналасы қызып, қышып кетеді. Ішінде бірнәрселер жүргендей сезіледі. Сафиат оны әжесінің тілеу тілеп күбірлеген дұға-демі деп, сыртынан сипап қояды. Мұның әжесі түк те қарға бұтты қара кемпір емес... әже болған соң ажалдың аузынан жұлып алды ғой. Сол оқиғадан соң әжесі бұрынғыдан гөрі сақ, бұрынғыдан гөрі қырағы, сергек, ұсақ-түйекке мұқият қарағыш болып алған. Сыртқа ойнауға жіберген сайын үсті-басын қарап, киімдерін қағып, сілкіп, қол-аяғының саусағы мен башпайларын тексеру дағдысына айналған. Сафиат әжесінің бұл қылығына кейде жақтырмайтын. «Қойшы әже! Мен кішкентай бала емеспін ғой» дейтін. Дауысы әжесінің құлағына қатқылдау боп естілетін. Ондайда әжесінің көзі мөлтілдеп, үнсіз қалатын. Біраздан кейін барып: «Осы зумерлерге дауа жоқ» дейтін өз-өзімен сөйлесіп. Сонсоң өкпелегенін лезде ұмытып, айналып, толғанып, дүниедегі ең мейірімді сөздерді мұның басына үйіп-төгетін. "Осыны тым еркелетіп жаман үйреттіңіз" деген келін-баланың ескертуін жүре тыңдап, естімегендей сыңай таныта салады.

Сафиат тауға қыдыруға шығатын болса әжесі жыланның, араның, жәндіктердің қауіпті екенін құлағына мың қырық бес рет құяды. Олардың кейбірінде жауыз күштердің рухы бар деп қорқытып та қояды. Сафиат ұққандай сыңай танытып, іштей күледі де қояды. Бүгін де достарымен тауға шығап келген. Әжесі киім-кешегін қаққыштап, дене басын бір сүзіп шықты. Бәрі дұрыс. Бірнеше күннен кейін осы тыныштық бұзылды. Сафиаттың дене қызуы көтеріліп әлсірей бастады. Аяқ-

қолы шаншыды. Тыныс алуы нашарлады. Қол-аяғы жансыздана бастады. Дәрігерлер вирусты инфекция деді, кейін менингит деп өзгертті. Ауруы ауытқып тұрды. Диагностдың нақтылығына көз жеткізу үшін жұлыннан пункция алынды. Дәрігерлер аяқтарынан тік тұрды. Жұмыс қарбаласып кетті. Тыныс алуды қалыпты ұстау үшін плазмафария жасалды. Интенсивті емдеу бөліміне бөгде адамды кіргізбейді. Сал болудың алдында жатқан Сафиаттың бір кезде көзіне әжесі көрінгендей болған. Сандырақтап жатқандағы елес шығар деп ойлаған. Қолында өзі бит тарақ дейтін тарағы. Өр шашын талдап, мұқият қарауға кіріскен.

-Қараңдар, міне, таптым! – деген дауыс дәрігерлердің бәрін жалт қаратқан.

-Нені?

-Кенені! Кене қанға толып тырсылдап тұр.

-Тиіспеңіз! – деп медбике қыз тістеуішпен теріде қылы да қалып қалмайтындай етіп толығымен алып шықты. -Уһ, - деді Сафиатты қоршаған дәрігерлер, - кене денеден айырылған соң токсиндер әсер етуін бірден тоқтады, адам бірден сауығады, - деп дәрігерлер достық рәуіште бір-бірінің арқасынан қағып, мәз болды.

Сафиаттың емдеуші дәрігері әжесіне қарап:

-Бұл өзі бізге жақсы тәжірибе болды. Озық технологияның жетістіктерін пайдаланып жүргенімізде қарапайым тарақ бізді қайғылы жағдайдан құтқарды, - деп әжесіне ризашылығын білдірді де-енді бір-екі күн жараны дауалауға келесіздер ғой,-деп жылы жүзбен шығарып салды. Сафиаттың басында кене шаққан бармақтай жерге шаш өспей қалған. Қолға білініп тұрады. Шашын тараған сайын ажалды жеңген әже мейірімінің, әже махаббатының таңбасындай сезіледі.

Сафиат бала кезінде ертегілердегі мыстан кемпір мен жалмауыз кемпірден қатты қорқатын. Басы мүйіз, бөксесі киіз, ұзын тырнақ, қу жақ құбыжық елестейтін. Өмір ертегіден өзгеше екен. Өмірдің кейіпкері – әжелер. Өмірді періште болып қорғайтын мейірімнің аты да – Әже! Ұрпақтан ұрпаққа берілетін жүрек жылуының аты да - Әже екен ғой!

Конкурсқа шығарылатын, ауыл шаруашылық мақсаттағы жер учаскелерінің тізімі

№	Жер учаскесінің сипаты	Ауыл шаруашылығы үшін	Жер учаскесінің жалпы ауданы	Жер учаскесінің мақсаты	Тыңыраққан жер учаскесінің сипаты	Тыңыраққан жер учаскесінің жалпы ауданы	Сұрыпталуы	Сұрыпталуы	Сұрыпталуы
Қазақстан Республикасының Жер кодексінің 43-бабына сәйкес									
1	Сарқан ауданы, Жалғалы ауданы	Жалғалы ауданы	2000	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	2000	Сұрыпталуы	Сұрыпталуы	Сұрыпталуы
2	Сарқан ауданы, Жалғалы ауданы	Жалғалы ауданы	2000	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	2000	Сұрыпталуы	Сұрыпталуы	Сұрыпталуы
3	Сарқан ауданы, Жалғалы ауданы	Жалғалы ауданы	2000	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	2000	Сұрыпталуы	Сұрыпталуы	Сұрыпталуы
4	Сарқан ауданы, Жалғалы ауданы	Жалғалы ауданы	2000	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	2000	Сұрыпталуы	Сұрыпталуы	Сұрыпталуы
5	Сарқан ауданы, Жалғалы ауданы	Жалғалы ауданы	2000	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	2000	Сұрыпталуы	Сұрыпталуы	Сұрыпталуы
6	Сарқан ауданы, Жалғалы ауданы	Жалғалы ауданы	2000	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	2000	Сұрыпталуы	Сұрыпталуы	Сұрыпталуы

Шаруа немесе фермер қожалығын жүргізу үшін уақытша өтеулі жер пайдалану (жалға алу) құқығын беру жөніндегі конкурс жариялау туралы хабарлама

Жетісу облысы, Сарқан ауданы әкімдігі, Қазақстан Республикасы Жер кодексінің 43-1 бабында және «Шаруа немесе фермер қожалығын, ауыл шаруашылығы өндірісін жүргізу үшін уақытша өтеулі жер пайдалану (жалға алу) құқығын беру жөніндегі конкурс ұйымдастыру мен өткізу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары – Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2018 жылғы 20 желтоқсандағы № 518 бұйрығы негізінде, «Шаруа немесе фермер қожалығын, ауыл шаруашылығы өндірісін жүргізу үшін уақытша өтеулі жер пайдалану (жалға алу) құқығын беру жөніндегі конкурс өткізетіндігі туралы хабарлайды:

Конкурсқа қатысу үшін өтінімдерді (конкурстық ұсыныс) қабылдау, жарияланған соң 15 күнтізбелік күннен кейін, 10 жұмыс күні ішінде, 24 тамыздан 04 қыркүйек аралығында қабылданады. Жетісу облысы, Сарқан ауданы, Сарқан қаласы, Тынышбаев көшесі № 8, Сарқан ауданының ауыл шаруашылығы мен жер қатынастары бөліміне табыс етеді.

Конкурсқа қатысу туралы өтінімдерді қабылдаудың (конкурстық құжаттаманы) соңғы мерзімі: 2026 жылдың 04 қыркүйек 18 сағат 30 минутқа дейін.

Конкурстық өтінімдер салынған конверттер 2026 жылдың 7 қыркүйек айының 10 сағат 00 минутта мына-мекен жайда ашылады: Жетісу облысы, Сарқан ауданы, Сарқан қаласы, Тәуелсіздік көшесі №111, аудан әкімдігінің үлкен мәжіліс залында.

Шаруа немесе фермер қожалығын, ауыл шаруашылығы өндірісін жүргізу үшін уақытша өтеулі жер пайдалану (жалға алу) құқығын беру жөніндегі конкурсқа қатысуға өтінімде: 1) Қазақстан Республикасының мемлекеттік емес заңды тұлғалары үшін – заңды тұлғаның атауы, оның тұрған жері, заңды тұлға ретінде мемлекеттік тіркелуі (қайта тіркелуі) туралы мәліметтер, жарғылық капиталдағы (жарғылық капиталдың жалпы мөлшерінен) үлестерінің мөлшері көрсетіле отырып, өтінім берушінің – заңды тұлғаның басшылары мен қатысушылары немесе акционерлері туралы мәліметтер, өтінім берушінің үлестес тұлғалары туралы мәліметтер; 2) жеке тұлғалар үшін – өтінім берушінің тегі, аты және әкесінің аты (егер ол жеке басын куәландыратын құжатта көрсетілген болса), тұрғылықты жері, азаматтығы, жеке сәйкестендіру нөмірі, өтінім берушінің жеке басын куәландыратын құжат туралы мәліметтер; 3) өтінім беруші үміттеніп отырған жер учаскесінің орналасқан жері; 4) конкурстық ұсыныс; 5) өтінім беруші шаруа немесе фермер қожалығын, ауыл шаруашылығы өндірісін жүргізу үшін уақытша өтеулі жер пайдалану (жалға алу) құқығын беру жөніндегі конкурстың жеңімпазы деп танылған жағдайда, шаруа немесе фермер қожалығын не ауыл шаруашылығы өндірісін жүргізу үшін ауыл шаруашылығы мақсатындағы жер учаскесін уақытша өтеулі жер пайдалану (жалға алу) шартына қол қою қажеттігі туралы хабарламаны алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде көрсетілген шартты жасасу жөніндегі міндеттеме қамтылуға тиіс.

Шаруа немесе фермер қожалығын, ауыл шаруашылығы өндірісін жүргізу үшін уақытша өтеулі жер пайдалану (жалға алу) құқығын беру жөніндегі конкурсқа қатысуға өтінімді жеке тұлғаның немесе Қазақстан Республикасының мемлекеттік емес заңды тұлғасының уәкілетті өкілдері Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес берілген және ресімделген сенімхаттың негізінде ұсына алады.

Конкурстық ұсыныста мынадай құжаттар болуы қажет:

Ақшаруашылықты жүргізу үшін жер учаскесін беруді қоспағанда, конкурстық ұсыныста:

1) бизнес-жоспар (инвестициялардың болжамды көлемі, ауыл шаруашылығы дақылдарын өсіру алаңдары, ауыл шаруашылығы жануарларының мал басы, қолданылатын агротехнологиялар, ауыл шаруашылығы техникасы мен технологиялық жабдықтың, ауыл шаруашылығы саласындағы білікті мамандардың болуы, ашылатын жұмыс орындарының саны);

2) шаруашылық ішілік жерге орналастыру жобасын жасау және игеру, ауыл шаруашылығы инфрақұрылымын дамыту іс-шараларын орындау жөніндегі міндеттемелер;

3) Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2020 жылғы 17 қаңтардағы № 7 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 19893 болып тіркелген) бекітілген Ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлерді ұтымды пайдалану қағидаларын және Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары – Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2017 жылғы 24 сәуірдегі № 173 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 15090 болып тіркелген) бекітілген Жайылымдарды ұтымды пайдалану қағидаларын қоса алғанда, Қазақстан Республикасы жер заңнамасының талаптарын орындау, өңірдің мамандануына сәйкес ауыл шаруашылығы дақылдарының егіс алаңдары құрылымын ертартаптандыру бойынша индикативтік көрсеткіштерді орындау, ғылыми негізделген агротехнологияларды, фитосанитариялық және карантиндік талаптарды сақтау жөніндегі міндеттемелер қамтылады.";

Конкурстық ұсыныс, "электрондық үкімет" веб-порталы арқылы беру жағдайларын қоспағанда, беттері нөмірленіп, тігілген түрде, жабық конвертте ұсынылады.

Конкурстық ұсыныста өтінім беруші ұсынған міндеттемелер мен бизнес-жоспар шаруа немесе фермер қожалығын, ауыл шаруашылығы өндірісін жүргізу үшін ауыл шаруашылығы мақсатындағы жер учаскесін уақытша өтеулі жер пайдалану (жалға алу) шартының ажырамас бөлігі болып табылады.

Сонымен қатар, Конкурстық ұсынысты, "электрондық үкімет" веб-порталы арқылы беру жағдайларын қоспағанда, конкурсқа қатысушы беттері нөмірленіп, тігілген түрде мөрленген немесе өшірілмейтін сиямен жазылған жабық конвертте ұсынады, конкурстық ұсыныстың соңғы беті жеке тұлғалар (немесе сенімді өкіл) үшін - қатысушының қолымен және заңды тұлғалар үшін - бірінші басшының (немесе сенімді өкіл) қолымен және мөрімен (бар болса) куәландырылады.

Өтінімде және конкурстық ұсыныста қатысушыға грамматикалық және арифметикалық қателерді түзету қажет болған жағдайларды қоспағанда, жолдар арасында ешқандай кірістірмелер, өшірулер немесе қосып жазулар болмауы тиіс.

Конкурстық ұсыныстың жабық конвертінде "шаруа немесе фермер қожалығын, ауыл шаруашылығы өндірісін жүргізу үшін уақытша өтеулі жер пайдалану (жалға алу) құқығын беру жөніндегі конкурс" және " жылғы _____ " дейін ашуға болмайды" (ашудың нақты күні көрсетіледі) деген сөздер жазылады.

Қосымша ақпарат пен анықтама алу үшін (72839) 2-16-72, 2-17-93 телефон арқылы хабарласуға болады.

Сарқан аудандық ауыл шаруашылығы және жер қатынастары бөлімі.

Перечень земельных участков сельскохозяйственного назначения, выставляемых на конкурс

№	Место расположения земельного участка	Вид земельного участка	Площадь земельного участка	Вид использования земельного участка	Вид назначения земельного участка	Вид назначения земельного участка	Вид назначения земельного участка
Земельные участки, выставленные на конкурс							
1	Сарқан ауданы, Жалғалы ауданы	Жалғалы ауданы	2000	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	2000	Сұрыпталуы
2	Сарқан ауданы, Жалғалы ауданы	Жалғалы ауданы	2000	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	2000	Сұрыпталуы
3	Сарқан ауданы, Жалғалы ауданы	Жалғалы ауданы	2000	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	2000	Сұрыпталуы
4	Сарқан ауданы, Жалғалы ауданы	Жалғалы ауданы	2000	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	2000	Сұрыпталуы
5	Сарқан ауданы, Жалғалы ауданы	Жалғалы ауданы	2000	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	2000	Сұрыпталуы
6	Сарқан ауданы, Жалғалы ауданы	Жалғалы ауданы	2000	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	Тыңыраққан жер учаскесінің мақсаты	2000	Сұрыпталуы

Извещение о проведении конкурса по предоставлению права временного возмездного землепользования (аренды) для ведения крестьянского или фермерского хозяйства, сельскохозяйственного производства

Сарканский районный акимат в соответствии со статьей 43-1 Земельного Кодекса Республики Казахстан и Приказа № 518 от 20 декабря 2018 года Заместителя Премьер-министра Республики Казахстан - Министра сельского хозяйства Республики Казахстан «Об утверждении Правил организации и проведения конкурса по предоставлению права временного возмездного землепользования (аренды) для ведения крестьянского или фермерского хозяйства, сельскохозяйственного производства» и в районной газете «Саркан» и интернет-ресурсе Акимата Сарканского района объявляет о проведения конкурса по предоставлению права временного возмездного землепользования (аренды) для ведения крестьянского или фермерского хозяйства, сельскохозяйственного производства.

Заявки на участие в конкурсе (конкурсная документация) будут приниматься по истечении 15 календарных дней после публикации, в течении 10 рабочих дней, с 24 августа по 04 сентября, по адресу: (область Жетісу, Сарканский район, г. Саркан, улица Тынышбаева №8,) в кабинете отдела сельского хозяйства и земельных отношенийСарканского района.

Прием заявок на участие в конкурсе (конкурсная документация) заканчивается: 04 сентября 2026 года, в 18 часов 30 минут.

Вскрытия конвертов с конкурсной документацией будет проведена 07 сентября 2026 года в 10 часов 00 минут (область Жетісу, Сарканский район, г. Саркан, улица Тәуелсіздік №111) в большом зале районного акимата Заявка на участие в конкурсе по предоставлению права временного возмездного землепользования (аренды) для ведения крестьянского или фермерского хозяйства, сельскохозяйственного производства должна содержать:

для негосударственных юридических лиц Республики Казахстан – наименование юридического лица, его место нахождения, сведения о государственной регистрации (перерегистрации) в качестве юридического лица, сведения о руководителях и участниках или акционерах заявителя – юридического лица с указанием размера их доли в уставном капитале (от общего размера уставного капитала), сведения об аффилированных лицах заявителя;

для физических лиц – фамилию, имя и отчество (если оно указано в документе, удостоверяющем личность) заявителя, место жительства, гражданства, индивидуальный идентификационный номер, сведения о документе, удостоверяющем личность заявителя;

местоположение земельного участка, на который претендует заявитель;

конкурсное предложение;

обязательства по заключению договора временного возмездного землепользования (аренды) земельного участка сельскохозяйственного назначения для ведения крестьянского или фермерского хозяйства либо сельскохозяйственного производства в течение трех рабочих дней со дня получения уведомления о необходимости подписания указанного договора в случае признания заявителя победителем конкурса по предоставлению права временного возмездного землепользования (аренды) для ведения крестьянского или фермерского хозяйства, сельскохозяйственного производства.

Заявку на участие в конкурсе по предоставлению права временного возмездного землепользования (аренды) для ведения крестьянского или фермерского хозяйства, сельскохозяйственного производства могут представлять уполномоченные представители физического лица или негосударственного юридического лица Республики Казахстан на основании доверенности, выданной и оформленной в соответствии с законодательством Республики Казахстан.

Конкурсное предложение должно содержать:

Конкурсное предложение, за исключением предоставления земельного участка для ведения аквакультуры, содержит:

1) бизнес-план (прогнозный объем инвестиций, площади возделывания сельскохозяйственных культур, поголовье сельскохозяйственных животных, применяемые агротехнологии, наличие сельскохозяйственной техники и технологического оборудования, квалифицированных специалистов в области сельского хозяйства, количество создаваемых рабочих мест);

2) обязательства по составлению и освоению проекта внутрихозяйственного землеустройства, выполнению мероприятий по развитию сельскохозяйственной инфраструктуры;

3) обязательства по исполнению требований земельного законодательства Республики Казахстан, включая Правил рационального использования земель сельскохозяйственного назначения, утвержденных приказом Министра сельского хозяйства Республики Казахстан от 17 января 2020 года № 7 (зарегистрирован в Реестре государственной регистрации нормативных правовых актов № 19893), и Правил рационального использования пастбищ, утвержденных Заместителя Премьер-Министра Республики Казахстан – Министра сельского хозяйства Республики Казахстан от 24 апреля 2017 года № 173 (зарегистрирован в Реестре государственной регистрации нормативных правовых актов № 15090), выполнению индикативных показателей по диверсификации структуры посевных площадей сельскохозяйственных культур в соответствии со специализацией региона, соблюдению научно-обоснованных агротехнологий, фитосанитарных и карантинных требований.

Конкурсное предложение представляется в закрытом конверте в прошитом виде с пронумерованными страницами, за исключением случаев его подачи посредством веб-портала "электронного правительства".

Обязательства и бизнес-план, предложенные заявителем в конкурсном предложении, являются неотъемлемой частью договора временного возмездного землепользования (аренды) земельного участка сельскохозяйственного назначения для ведения крестьянского или фермерского хозяйства, сельскохозяйственного производства.

В заявке и на конкурсном предложении не должно быть никаких вставок между строчками, подтирок или приписок, за исключением тех случаев, когда участнику необходимо исправить грамматические или арифметические ошибки.

В закрытом конверте конкурсному предложению указывается надпись "Конкурс по предоставлению права временного возмездного землепользования (аренды) для ведения крестьянского или фермерского хозяйства, сельскохозяйственного производства" и "Не вскрывать до: " ____ " года" (указывается точная дата).

Для получения дополнительной информации и запроса звоните 8 (72839) 2-17-93 (районное отделение сельского хозяйства и земельных отношений Сарканского района).

Отдел сельского хозяйства и земельных отношений Сарканского района.

Бала денсаулығы басты байлық

Баласының денсаулығы адам үшін ең маңызды. Ғалымдардың көптеген зерттеулері аурулардың көбінің алдын алуға болатынын көрсетеді.

Жүктілікті жоспарлау, дәрігерге жүктілікпен тіркелу, барлық нұсқауларын орындау. Бірінші баладан кейін ара қашықтығы кем дегенде 2 жыл болуы тиісті екеніне мән беру.

Бала туғаннан бастап бала дәрігерінің кеңесіне жүгіну. Тек қана ана сүтімен емізу, 4-6 айдан бастап қосымша тамақтандыру баланың дамуына байланысты. Әр тар мамандардың профилактикалық тексеруінен мезгілімен қаралу. Екпе алу.

Қазір медициналық қызмет қолжетімді. Баланы тамақтандыру, баланстанған, дәруменге бай дұрыс тамақтану режимі. Мысалы: Рационында күніне 600 мл сүт болуға тиісті, Кальций баланың ағзасына ең қажет минералдың бірі. Таңғы аста

ботқа, жұмыртқа. Екінші таңғы аста жемістер - алма. Түскі аста-ет тағамы, арасында балық, 1- порциясы сұйық тағам болса, 2- қою тамақ, көкөністерден салат, компот. Ет тамақтан кейін шайға үйретпеу, пайдасы жоқ. Түскі аспен кешкі астың арасында - пісірілген самса, бөліш және т.б.

Кешкі ас-макарон, ботқа, тауық еті және т.б. жеңіл тағам. Ағзаға зиян нәрселерге тыйым салу - газдалған су-сындар, көшеден алынған тағамдарды жегізбеуге тырысу.

2.5-3 жастан бастап баланы бала-бақшаға беруге тырысу. Бала ұжымда балалармен жағымды қарым-қатынаста болуға үйренеді. Мамандар, тәрбиешілер әдепке үйретеді, мектепте дайындайды.

Мектепке барған балаларға білімнің маңызды екенін, ең басты мақсат жақсы оқу деген талапты қою - ата-ананың

міндеті.

Спортпен шұғылдану, күн тәртібін сақтау, қимыл-қозғалыс дұрыс болу.

Таза ауада көп жүргізу, ойнату. Се-руеннен кейін баланың төбеті ашылып, ұйқысы тыныш болады. Сағат 22:00 бала ұйықтап қалу қажет, бұл өсу гормоны өндірілетін уақыт.

Отбасында психологиялық кли-мат дұрыс болуы өте маңызды. Ере-сек балаларға темекінің, алкогольдің зияндығын айту.

Балаңыздың денсаулығы сіздің тыныштығыңыз, сіздің бақытыңыз! Ол ең бірінші сіздің қолыңызда. Осыны ұмытпаңыз!

Барлықтарыңызға денсаулық тілеймін!

Б. ТЛЕУОВА,

«Сенім» Сарқан күндізгі болу орталығының дәрігер-педиатры.

•101 ескертеді

Дала өрттеріне жол бермейік

Өрт – аса қауіпті тілсіз жау, ол экономикаға үлкен материалдық шығын келтіріп, адамдардың өміріне қауіп төндіреді.

Сарқан ауданының аумағында дала өрті жиілеп тұр. Аудан аумағындағы құрғақ және ыстық ауа райында далалық өлкелерде маңызды өрт қауіпі пайда болады. Дала өрттеріне жол бермеу үшін далада отты барынша абайлап қолдану керек және бұны басқалардан да талап ету қажет. Өрт қауіпі кезеңінде далада от жақпаңыздар, сөндірілмеген темекі тұқылдарын және сіріңкелерді тастамаңыздар.

Дала өрттері пайда болғаны жөніндегі ақпаратты өрт сөндіру қызметіне уақытылы хабарлау қажет. Дала өрттері жануарларға және өсімдіктерге елеулі зиян келтіреді. Дала өрттерін уақытылы сөндіру олардың ерте анықталғандығына және өрт сөндіру қызметіне немесе ауыл әкімдігіне хабарлауына байланысты болады. Сондықтан біз ауданның барлық тұрғындарын далалық өлкелерде өрт тұтануларды байқағанда ауылдық әкімдікке немесе өрт сөндіру қызметіне хабарлауды өтінеміз.

Өрт аса қатыгез, ол ешкімді аямайды. Ең басты-сы, өрттің туындауына жол бермеген жөн.

М.САРКУЛОВ,

Сарқан ауданы ТЖБ аға инженері, азаматтық қорғау аға лейтенанты.

Сауда орындарында отқа абай болайық

Экономиканың өркендеуі үшін жетекші тетіктердің бірі сауданың дамуы екендігі сөзсіз. Бірақ, заң талабына сай қоғам игілігіне пайда келтіретін әрекет, зиянсыз, ең бастысы адам өмірі, дүние-мүлкі үшін қауіпсіз болуға шарт.

Бірақ өртке келгенде, қазіргі көпшілік сауда үйлері қажет етілген талапқа сай болмай отыр. Ел бойынша базар, яки сауда үйлерінің, не болмаса дүкендердің жиі отқа оранатындығы жиі кездеседі. Барлық гәп оны пайдалану барысында өрт қауіпсіздік талаптарына қалыпты деңгейде мән бермеген сауда орны иесінің кемшілігінен болып отырғаны рас. Айтып айтпай не керек, сауда нысандарында өрт қауіпсіздік ережесі сақталынбаса, онда өрттен адамға да, ең аяғы мүлктік құндылықтарға төнетін қатерде орасан. Атап айтсақ, бір жағы дүкен, бір жағы қойма ретінде пайдаланылатын нысанның қойма тұсында қоқыс арналған жәшіктерге сауда нысанының қызметкерлері от қойып жүрсе керек. Өрт болған күні, желдің қатты тұрғандығына орай қоқыс жәшігіне қойылған от жанындағы қоймаға түседі. Нысанда өртті сөндіруге арналған өрт сөндіру гидрантының жоқтығы және қоймада тез жанғыш синтетикалық, пласмасалық заттар толтырылғандықтан ол сарбаздардың өртті же-дел сөндіруге мүмкіншілік бермей, бірқатар кедергілерге әкелді. Осы абайсыздықтың кесірі үлкен өртке айналады.

Құрметті Сарқан ауданының сауда саласында еңбек етіп, ел экономикасының өркендеуіне септігін тигізіп жатқан, меншігінде сауда нысандары бар азаматтарға, өзіңізге тиесілі орында өртке аса сақтықпен қарап, өрттің алдын алудың барлық шараларын қарастыруларыңыздың аса қажеттігін атап өткіміз келеді.

Ә.ҚАБДЕШОВ,

Сарқан ауданы ТЖБ аға инженері, азаматтық қорғау аға лейтенанты.

Сарқан филиалының қызметі

Жоңғар Алатауы мемлекеттік ұлттық табиғи паркінің Сарқан филиалы – Жетісу облысындағы ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың бірі. Филиал Сарқан ауданының аумағында орналасқан және ұлттық парктің ең ірі бөлімдерінің бірі бо-лып саналады. Оның аумағы шамамен 134 мың гектарды құрайды. Филиал құрамында Аманбөктер, Тополевка және Басқан орманшылықтары жұмыс істейді.

Сарқан филиалының негізгі міндет-тері:орман қорын қорғау және молайту; Сиверс алмасы сияқты сирек өсімдіктерді сақтау; қар барысы, Түркістан сілеусіні, арқар, елік, қоңыр аю және басқа да жабайы жануарлардың мекендеу ортасын қорғау; экологиялық ағарту жұмыстарын жүргізу; экологиялық туризмді дамыту және туристік маршруттарды ұйымдастыру.

Филиал аумағы биологиялық алуан-түрлілікке өте бай. Мұнда таулы ормандар, өзендер, сарқырамалар, альпілік шалғындар және жабайы жеміс ағаштарының табиғи алқаптары кездеседі. Бұл өңір табиғатты қорғау, ғылыми зерттеу және демалыс туризмі үшін маңызды орын болып табыла-ды.

Сарқан филиалы табиғатты сақтаумен қатар, орман өрттерінің алдын алу, заңсыз аңшылықпен күресу және халық арасында табиғатты қорғау мәдениетін қалыптастыру бағытында тұрақты жұмыстар жүргізеді.

М. ТУРГУМБАЕВ,

«Жоңғар Алатауы» МҰТП Сарқан фи-лиалы Басқан орманшылығының орман шебері.

Карантинге жатқызылған өнімдерді тасымалдаушылардың назарына!

ҚР АШМ АӨК МИК Сарқан аудандық аумақтық инспекциясы тарапынан өсімдіктер карантині саласы бойынша төмендегі мемлекеттік қызметтер Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2015 жылғы 29 маусымдағы № 15-08/590 бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасының аумағын карантиндік объектілерден және бөтен текті түрлерден қорғау жөніндегі қағидаларына сәйкес көрсетіледі:

1. "Карантинге жатқызылған өнімді Қазақстан Республикасынан тыс жер-лерге әкетуге фитосанитариялық сертификат беру"- 16 (он алты) жұмыс сағаты ішінде;

2. "Ғылыми-зерттеу мақсатында карантиндік объектілерді (карантиндік зи-янды организмдерді) әкелуді келісу- 2 (екі) жұмыс күнді;

3. "Астық пен оның өңделген өнімдерін карантиндік арамшөп өсімдіктерінің тұқымдары мен жемістерін тіршілік ету қабілетінен айыруды қамтамасыз ететін технологиялар бойынша өңдеу және (немесе) сүректі қаптама мате-риалын залалсыздандыру мен таңбалауды жүзеге асыратын объектілерге есепке алу нөмірін беру" – 10 (он) жұмыс күнді құрайды.

Қызметті алу үшін жеке және заңды тұлғалар www.egov.kz "электрондық үкіметтің" веб-пор-талы арқылы өтінім бере алады. Сонымен қатар, ин-спекцияда жеке және заңды тұлғалардың өтінім беру процессін жеңілдету мақсатында «Өзіне-өзі қызмет көрсету» бұрышы да ұйымдастырылған.

Қызметтердің барлығы тегін көрсетіледі. Карантинге жатқызылған өнім-дерді шығару және әкелу бойынша туындаған сұрақтар бойынша Сарқан аудандық аумақтық инспекциясына 87001582166 номеріне хабарласып, кеңес алуға болады.

Ш.ШАҒАМБАЕВА,

ҚР АШМ АӨК МИК Сарқан аудандық аумақтық инспекциясының өсімдіктерді қорғау және карантині жөніндегі мемлекеттік инспекторы.

Орманды қорғайық

Орман - өзендер мен көлдерді сақтаушы, ол топырақты су және жел эрозиясынан қорғайды, климат пен өнімге оң әсер етеді.

Орманда құстар мен аңдар мекендейді, жидектер, саңырау-құлақтар мен дәрілік шөптер өседі. Бірақ біздің жағдайда, халық тығыз орналасқан, үздіксіз өсу, қалалар мен автомобиль көлігінің ұлғаюы жағдайында орман ерекше құндылыққа ие болады, ол тұрақты оттегі жеткізуші, ауаны шаңнан, күйеден және әртүрлі химиялық қоспалардан тазартатын алпауыт сүзгі, фитонцидтер - ұшпа заттардың көзі болып табылады.

Орман міндетті түрде сауықтыру және эстетикалық рөл атқарады, адамның демалыс орны болып табы-лады.

Құрғақ ауа райы мен адам фак-торы осы көктемде өртеніп кеткен өрттердің себебі болады. Бөрлітөбе ОШКММ-нің көптеген өңірлерінде жауын-шашынның болмауына бай-ланысты өрт қауіптілігінің IV-V сыны-бы белгіленді. Мұндай жағдайда тіпті орманға кездейсоқ тасталған сіріңке де ауыр зардаптарға - көптеген гек-тар орманның жануына, жануарлар мен адамдардың өліміне әкеп соғуы мүмкін.

Құрғақ және желді ауа райын-да үлкен жылдамдықпен таралып, халық шаруашылығына үлкен шығын келтіреді.Бұны болдырмау үшін ор-манда болғанда өте мұқият және отқа сақ болу керек. Жанып тұрған сіріңкелерді тастауға, отты сөндірмей қалдыруға болмайды. Темекі шегуге және от жағуға тек қана осы мақсаттар үшін арнайы бөлінген орындарды пай-далану керек.

Орман өрті туындаған кезде әрбір азаматтың борышы - бұтақтарды, құмды осы мақсат үшін пайдала-на отырып, оны дереу жоюға кірісу. Егер өртті өз күштерімен сөндіруге мүмкіндік болмаса, ол туралы орман шаруашылығына, орманшылыққа, ауылдық кеңеске, өрт сөндіру қызметіне хабарлау қажет.

Д.ЖЕТИБАЕВ,

Бөрлітөбе ОШКММ-нің Көкжиде орманшылығының №19 айналымның орман-күтушісі.

Жан-жануарларды қорғау – біздің міндетіміз

Жануарлар – біздің өлеміміздің маңызды тұрғындары. Олар табиғатта өз рөлін атқарып, экожүйенің дұрыс жұмыс істеуіне көмектеседі. Бірақ соңғы жылда-ры олардың кейбір түрлері азай-ып, кейбірі қасіретке ұшырап жатыр. Адамдардың басты міндеті – жануарларға қамқор болып, оларды қорғау. Үй жануарларын жақсы күтіп-баптау, жабайы жануарларға зиян келтірмеу және табиғатты ластамау – әрқайсымыздың жауапкершілігіміз. Сонымен қатар, балалар мен жа-старды жан-жануарларға мейірімді болуға үйрету өте маңызды. Егер әр адам жануарларды құрметтеп, қоршаған ортаны сақтаса, табиғаттың тепе-теңдігі сақталады. Жануарлар-ды қорғау – тек жауапкершілік қана емес, сонымен бірге адамгершіліктің және мейірімділіктің белгісі. Біз олардың өмірін сақтап, болашақ ұрпаққа таза және тірі табиғатты қалдыруымыз керек.

А.БЕЛГІБАЕВ,

Бөрлітөбе ОШКММ-нің аңтанушы-биологы.

Саялы өлке Сарқан ауданында тұрғындардың бос уақытын тиімді ұйымдастыру, салауатты өмір салтын насихаттау және ұлттық құндылықтарды дәріптеу мақсатында спорттық-мәдени кештер тұрақты түрде ұйымдастырылуда. Бұл игі бастамаға аудан тұрғындары, соның ішінде жастар мен балалар белсене қатысып, бірлік пен ұйымшылдықтың үлгісін көрсетуде.

Кеш аясында қатысушылар арасында ұлттық және спорттық ойындар атап айтқанда, жерден денені көтеру (отжимание), қол күресі, гір тасын көтеру секілді жарыстар ұйымдастырылды. Сонымен қатар, мәдени бағдарлама аясында Шатырбай ауылдық мәдениет үйінің өнерпаздарының концерттік

СПОРТТЫҚ-МӘДЕНИ КЕШТЕР ҰЙЫМДАСТЫРЫЛУДА

қойылымдары ұсынылып, әсем ән орындалып, ұлттық салт-дәстүрлер насихатталуда.

Мұндай іс-шаралар тұрғындардың дене белсенділігін арттырып қана қоймай, жастарды белсенді өмір салтына баулуға, үлкендер мен жастар арасындағы байланысты нығайтуға, туған жерге деген сүйіспеншілікті арттыруға ықпал етеді. Әсіресе, жазғы кештерде ұйымдастырылатын мәдени-спорттық бағдарламалар қала тұрғындары мен қонақтарының басын қосып, көтеріңкі көңіл-күй сыйлауда.

Сарқан ауданында алдағы уақытта да тұрғындардың сұранысына сай осындай мазмұнды спорттық-мәдени кештер жалғасын тауып, елдің ынтымағы мен татулығын нығайтуға өз үлесін қоса береді.

Жақсылық ЖОМАРТҰЛЫ.

Әрбір ұлттың өткені – оның бүгінін түсінудің кілті. Ал сол өткенді сақтап, келешек ұрпаққа жеткізетін қасиетті мекен – музей. Мұзей жай ғана ескі заттар қойылған ғимарат емес. Бұл – ұлт жадының қоймасы, тарихтың тірі шөжіресі.

МУЗЕЙ ТАРИХЫ – ұлт тарихының айнасы

"Музей тарихы – ұлт тарихының айнасы" деген сөз бекер айтылмаған. Себебі айнаға қарап бет-әлпетімізді түзеткеніміз сияқты, музейге барып ұлтымыздың болмысын танимыз. Музейде сақталған әрбір бұйымның өзіндік тілі бар. Қолдан тоқылған кілем, көне қола, батырдың қылышы, ақынның қаламы, ананың сәнді кестесі – бұлардың барлығы бір кездері болған өмірдің куәсі. Бір ғана жәдігерге қарап тұтас дәуірдің рухын, адамдардың өмір салтын, еңбегін сезінуге болады.

Тарихи құндылықтар – ұлттың тамыры. Біз қайдан шыққанымызды білмесек, қайда барарымыздан адасамыз. Музейлер дәл осы тамырды үзбеуге көмектеседі. Мұнда сақталған археологиялық олжалар, қолжазбалар, ұлттық киімдер біздің ата-бабамыздың қандай өркениетті, мәдениетті халық болғанын дәлелдейді.

Мәдени құндылықтар арқылы біз ұлттық ерекшелігімізді сақтаймыз. Әр өңірдің өз өрнегі, өз әуені, өз дәстүрі бар. Музей сол алуан түрлілікті жинап, бір арнаға тоғыстырады. Жас ұрпақ музейге барып, домбыраның сырын, киіз үйдің керегесін, зергердің шеберлігін өз көзімен көргенде ғана "мен қазақпын" деп мақтанышпен айта алады.

Ал рухани құндылықтар – ұлттың жаны. Ұлы тұлғалардың жеке заттары, хаттары, кітаптары музей қабырғасында тұрғанда олар бізге өнеге береді. Олар бізді адалдыққа, білімге, елжандылыққа шақырады.

Бүгінгі таңда музейлер тек сақтаушы ғана емес, таныстырушы, тәрбиелеуші орталыққа айналууда. Экскурсиялар, көрмелер, танымдық сабақтары арқылы музей жастарға жақындап келеді. Себебі тарихты жаттау арқылы емес, сезіну арқылы түсінеміз. Музей – бұл өткен мен болашақтың арасындағы көпір. Онда сақталған әрбір жәдігер – ұлт жанының бір бөлігі. Сондықтан музейге бару – жай серуен емес, бұл өз тарихымызбен қауышу, өз тамырымызды суару. Музейді құрметтеген халық – өзін құрметтейді. Ал өзін құрметтеген ұлттың болашағы жарқын болады.

Д.ЕСЕНГЕЛДІ,

Сарқан ауданының тарихы музейінің экскурсия жетекшісі.

ХАБАРЛАНДЫРУ

Тыныбаева Айжан Сериковнаның атына жеке нотариус Әлиева Әсем Ізбасарқызымен мұрагерлік ісін ашу туралы хабарлаймыз.

«Лашын» ШҚ-ның атына тіркелген Сарқан ауданы, Аманбектер ауылындағы 803,0 га көлемді (кадастрлық нөмірі 24-263-047-103) жер пайдалану құқығын беретін мемлекеттік актісі жоғалуына байланысты жарамсыз деп танылсын.

Открылось наследство после смерти гр. **Абишева Досума Джандулдиновича**, умершего 17 июля 2026 года. Наследникам обращаться к нотариусу Ерболаеву А.А., область Жетісу, Сарканский район, г. Сарқан, улица Тәуелсіздік, дом №100, квартира №16.

Бегенов Ербол Жакановичтің атына тіркелген Mitsubishi Pajero маркалы автокөліктің BL00058872 нөмірлі техникалық тіркеу куәлігі және В 389 PWN мемлекеттік тіркеу нөмірі жоғалуына байланысты жарамсыз деп танылсын.

•Аудан тұрғындарының назарына!

Ұлттық жоба аясында Сарқан ауданының электр желілері жаңғыртылуда

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2025–2029 жылдарға арналған «Энергетикалық және коммуналдық секторларды жаңғырту» ұлттық жобасы аясында 2026 жылы «ТАЭТК» АҚ Жетісу облысының электр желілерін ауқымды жаңғырту жұмыстарын жүзеге асыруда. Жоба Ақсу, Ескелді, Қаратал, Кербұлақ, Көксу, Сарқан аудандарын және Талдықорған қаласын қамтиды. Оның негізгі мақсаты – электрмен жабдықтау сенімділігі мен сапасын арттыру, электр желілерінің тозуын азайту және өңірдің энергетикалық инфрақұрылымын жаңғырту.

Ұлттық жоба шеңберінде Жетісу облысы бойынша 464,4 шақырым әуе электр желілері қайта жаңғыртылып, 9,7 шақырым кабель желілері жаңартылады, 2 қосалқы станция реконструкцияланады, 88 дана 10/0,4 кВ трансформаторлық қосалқы станция және 40 261 заманауи электр энергиясын коммерциялық есепке алудың автоматтандырылған жүйесі (ЭКЕАЖ) ауыстырылады.

Жалпы жобаларды қаржыландыру көлемі 14,49 млрд теңгені құрайды.

Сарқан ауданында ұлттық жоба аясында жалпы ұзындығы 128,34 шақырым электр желілерін жаңғырту жоспарланған. Жұмыстар ең алдымен тозығы жеткен желілерде жүргізілуде. Бұрын орнатылған ағаш тіректердің пайдалану мерзімі 60 жылдан асып, техникалық тұрғыдан ескіргендіктен, олар кезең-кезеңімен жаңа темірбетон тіректерге ауыстырылуда. Сонымен қатар, тозған электр сымдары қазіргі заманғы оқшауланған сымдарға ауыстырылуда.

Қазіргі уақытта №8302 және №8303 10/0,4 кВ әуе электр желілерінде ауқымды реконструкция жұмыстары жүргізілуде. Жоба аясында 4 925 темірбетон тірек, 26 дана 10/0,4 кВ трансформаторлық қосалқы станция жаңартылады. Сондай-ақ №8302 желісінде 60 шақырым СИП-4×70 және 12,3 шақырым СИП-4×50, ал №8303 желісінде 26,4 шақырым СИП-4×70 және шақырым СИП-4×50 оқшауланған сымдары ауыстырылады.

Жаңғырту жұмыстары барысында электрмен жабдықтау сұлбасын өзгерту қажеттілігіне байланысты электр энергиясын уақытша жоспарлы ажырату жағдайлары болуы мүмкін. Осыған байланысты тұрғындардан уақытша қолайсыздықтарға түсіністікпен қарауды сұраймыз. Жоспарлы ажыратулар туралы ақпарат алдын ала «ТАЭТК» АҚ ресми ақпараттық ресурстарында жарияланып отырады.

Жобаны іске асыру нәтижесінде Сарқан қаласының тұрғындары сапалы әрі сенімді электрмен жабдыкталып, электр желілерінің апаттылығы төмендейді, технологиялық шығындар азаяды және өңірдің энергетикалық инфрақұрылымы заманауи талаптарға сай жаңартылады. Сонымен қатар, «ТАЭТК» АҚ электр желілерінің тозу деңгейін 78,5 пайыздан 67,2 пайызға дейін төмендету жоспарланып отыр.

